

Giats abandonads e daventads selvadis

In mussavia per las vischnancas grischunas per schliar il problem

Uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals dal Grischun
Societad grischuna per la protecziun dals animals

Cuntegn

3 Survista

4 Giats da chasa e giats daventads selvadis

6 In problem cun differentas fassettas

8 Soluziun duravla dal problem: La chastraziun
Niz
Ristgas

10 Moda da proceder
Planisar l'acziun da chastraziun
Realisar l'acziun da chastraziun
Mesiras accompagnantas
Intervenziun posteriura e surveglianza

14 Basas legalas

18 Contact

19 Litteratura / ulteriurs documents

Survista

En il chantun Grischun èn ils organs communalis cumpetents per giats abandonads e fugids. En il rom da mesiras per garantir l'urden public procuran els che giats fugids vegnian returnads a lur possessuras e possessurs. Sche la possessura u il possessur na po betg vegnir erui entaifer in termin adequat, vegnan ils animals plazzads en in lieu adattà sin ordinaziun da la vischnanca.

Tenor la lescha chantunala davart ils fatgs veterinars dastgan giats abandonads e fugids vegnir mazzads, sch'els na pon vegnir plazzads nagliur. Ord vista etica èsi dentant fitg dispitaivel da mazzar quests giats, ed in tal proceder n'è strusch acceptà da la populaziun.

Quai vala er per giats abandonads e daventads selvadis. Mazzar ils giats na schlia betg il «problem», perquai che auters giats dal medem gener occupeschan immediatamain ils reviers ch'èn vegnids libers. Sche tals giats vegnan sajettads, ristgan ins plinavant che animals tutgads e blessads sa zupian en lieus inaccessibels e morian là cun grondas suffrientschas. I n'è er betg adina tschert ch'il giat en il visier dal chatschader saja propi in giat daventà selvadi. I pudes capitar ch'i vegn sajettà in giat che ha ina possessura u in possessur.

La finamira dals organs communalis sto perquai esser quella da prender mesiras adattadas per evitar d'ina vart uschè bain sco pussaivel che giats daventian selvadis e per survegnir da l'autra vart la controlla da populaziuns da giats ch'èn gia daventads selvadis. Questas mesiras

duain principalmain impedir ch'ils giats sa multiplicheschian en moda nuncontrollada. A medem temp duai er vegnir survegliada lur sanadad conform a lur natira. Sin basa da questas duas pitgas e cun agid da mesiras cumbinadas, intenziunadas ed adattadas a la situaziun pon las vischnancas reducir u schizunt impedir – tar populaziuns da giats daventads selvadis e tar giats da chasa – problems da sanadad ch'èn relevants ord vista da la protecziun dals animals.

Quest mussavia dal post specialisà per la protecziun dals animals da l'uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals (USVA) sco er da la societad grischuna per la protecziun dals animals ha l'intent da gidar ils organs communalis a cumbatter il problem dals giats abandonads e daventads selvadis.

Giats da chasa e giats daventads selvadis

Il giat è in animal da chasa fitg bainvis e gioga ina rolla sociala impurtanta sco commemor da famiglia e sco abitant da bleras chasadas. I dat giats che vegnan tegnids ina vita entira en l'abitaziun, auters perconter van mintga di giuadora. I dat dentant er giats che vivan adina ordai fer l'abitaziun u la chasa. Differenzas correspundentas datti perquai er tar ils lioms dal giat cun l'uman.

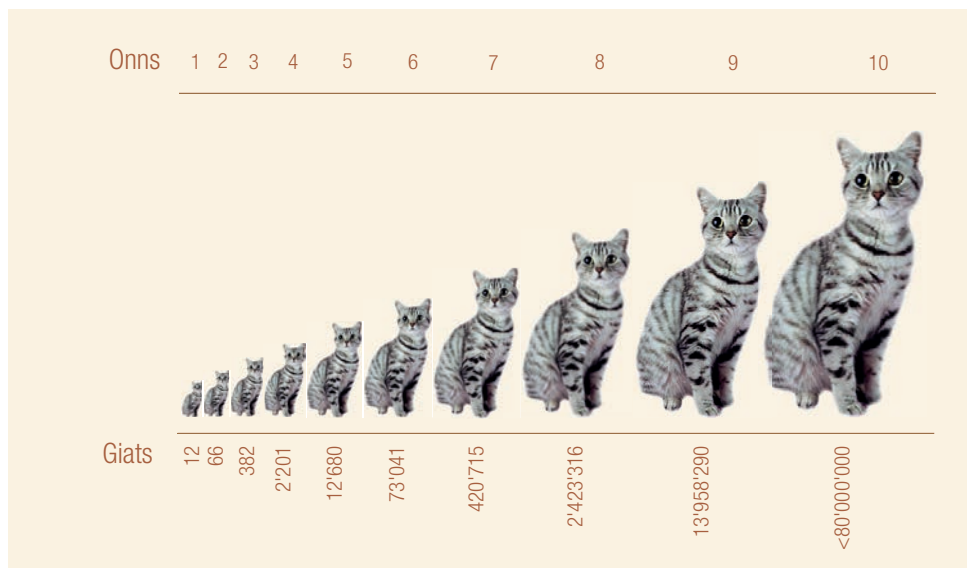
Blers giats domestics che vagabundeschan per las vischnancas enturn han ina possessura u in possessur. Els han in revier al liber, turnan dentant regularmain a chasa. Sch'ins chatta tuttina in giat che na po betg vegnir identifitgà ed uschia betg attribui ad ina possessura u ad in possessur, sto quest animal vegnir annunzià al post d'annunzia dal chantun Grischun (www.stmz.ch). Ils organs communal ston prender en salv l'animal e sche pussaivel surdar tal a la possessura u al possessur.

Sch'ils giats e lur descendents èn abandonads durant in temp pli lung, perdan els dal tuttafatg ils lioms cun l'uman e daventan selvadis. Els restan per il solit en ina distanza da fugia gronda avunda envers l'uman, èn timids e na sa laschan strusch dumestitgar. Tschiffar tals animals ed empruvar d'als disar vi d'ina vita en in'abitaziun u en ina chasa da giats fa per ordinari naufragi. Ils animals pateschan en lur praschunia, uschia ch'i resulta in problem relevant ord vista da la protecziun dals animals. Perquai stoi vegnir desistì da suttametter tals animals a la tgira da l'uman.

Giats abandonads e daventads selvadis chattan ins en lieus, nua ch'els han avunda nutriment e bunas pussaivladads da sa zuppar. Durant la perioda da vegetaziun van quest animals savens a tschiffar mieurs sin funs, en ierts ed a l'ur dals gauds. Durant ils mais d'enviern sa reuneschan quests giats en edificis averts, en remisas, en hallas da fabricaziun ed en stallas. Sche la glieud pavla quests giats, sa reuneschan els enturn ils lieus da nutriment en abitadis, en vitgs ed en citads e cuntanschan là populaziuns da grondezzas considerablas.

Per cumbatter las mieurs han las puras ed ils purs fitg gugent ils giats. Cun dapli populaziuns da giats abandonads e daventads selvadis, che daventan a medem temp er pli e pli grondas, creschan dentant ils quitads e l'irritaziun da l'ulteriura glieud. Ils giats chajan en la nova era da verdura e marcheschan tut ils chantuns dal vitg. Els daventan malvis, perquai ch'els mazzan tranter auter er animals selvadis utils e protegids.

Svilup da la populaziun sut cundiziuns idealisadas

Giats abandonads e daventads selvadis n'èn per ordinari betg chastrads e fan che lur spezia sa multiplischescha en moda nuncontrolada. Perquai ch'in giat cuntanscha la madirezza sexuala gia cun 4 fin 6 mais e po trair si dus trieps pitschens per onn, s'augmenta la populaziun en moda rasanta.

Sche la gliעד pavla giats abandonads e daventads selvadis, saja quai per plaschair u per cumpassiun, vegn promovida lur ulteriura multiplicaziun. Er perquai che giats da chasa e da bains purils n'èn betg chastrads, sa multiplischeschan las populaziuns da quests giats.

Giats abandonads e daventads selvadis vegnan savens mazzads cun tissientar, sajettar u sturnir – betg darar en moda crudaivla.

Talas situaziuns èn problematicas ord vista da la protecziun dals animals!

Controllar e survegliar las populaziuns da giats abandonads e daventads selvadis conform a la natira dals animals è perquai da gronda impurtanza. Quai è ina incumbensa communal per garantir l'urden public che sto vegnir prendida per mauns cun persistenza.

In problem cun differentas fassetas

Cumbain che giats abandonads e daventads selvadis han tema dals umans, n'èn els betg disposti per viver en moda independenta ed autonoma ora en la natira. Els èn anc adina dependents da l'uman ed exponids a tut ils privels che stattan en quest connex (accidents cun autos, attatgas da chauns, tortura d'animals e.u.v.). Perquai che lur populaziuns èn fitg spessas e perquai che la situaziun da nutriment è – cunzunt durant l'enviern – per part nauscha, èn tals giats pertutgads pli savens da malsognas contagiusas, d'epidemias e da parasitosas ch'ils giats domestics che stattan sut controlla veterinaria. Per quests motifs han giats daventads selvadis in'aspectativa da vita bler pli pitschna e blers animals moran la finala cun grondas sufrientschas. Quai n'impedescha dentant strusch ch'els sa multiplicheschan en moda rasanta e nuncontrollada. Unicamain las schanzas da sur-viver dals giattins pon sa reducir dramaticamain.

Per ils giats da chasa èn ils giats daventads selvadis in grond privel da sanadad, perquai ch'els pon transmitir malsognas sco la pesta da giats, la leuchemia da giats, la strucca da giats, la rugna da giats, parasits da la beglia e.u.v

Blessura dals eglis

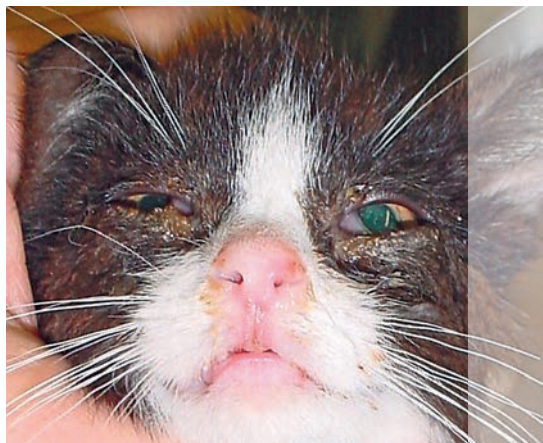

Giat smagri

Sche giats abandonads e betg chastrads vegnan pavlads, chaschuna quai anc pli grondas sufrientschas per ils animals, perquai ch'ins promo-va uschia l'ulteriura multiplicaziun e la derasaziun da malsognas. Er singulas chastrazi-uns ed emprovas da socialisar ils pitschens da giats daventads selvadis na gidan strusch a schliar il problem. Sche giats vegnan allontanads d'in revier, immigreschan novs animals ed occu-peschan il revier ch'è daventà liber.

Giat giuven grevamain malsaun

Strucca da giats

Ulteriurs problems cun giats daventads selvadis pon vegnir resumads sco suonda:

Il giat sco factur da disturbis

- Contaminaziun d'iert privats, da plazzas da seser, da plazzas da gieu e da sabluneras, da spazis d'abitar e da lieus da deposit (excrements, parasits, spizza e tuffien).
- Donnegiamment da plantas (urin).

Ristgas ecologicas

- Privel per spezias d'utschels gia periclitadas (p.ex. utschels che cuan per terra).
- Periclitaziun da populaziuns da mammals pitschens (p.ex. misarogns, mieurs raras, durmigliets).
- Influenzas negativas sin las populaziuns da reptils, d'amfibis e d'insects, en spezial tgirallas.

Il giat sco transmettur da malsognas sin l'uman

- Transmissiun d'agents patogens zoonotics, sco p.ex. parasitosas (toxoplasmosa, echinococcosa) ed autras malsognas, sin l'uman.

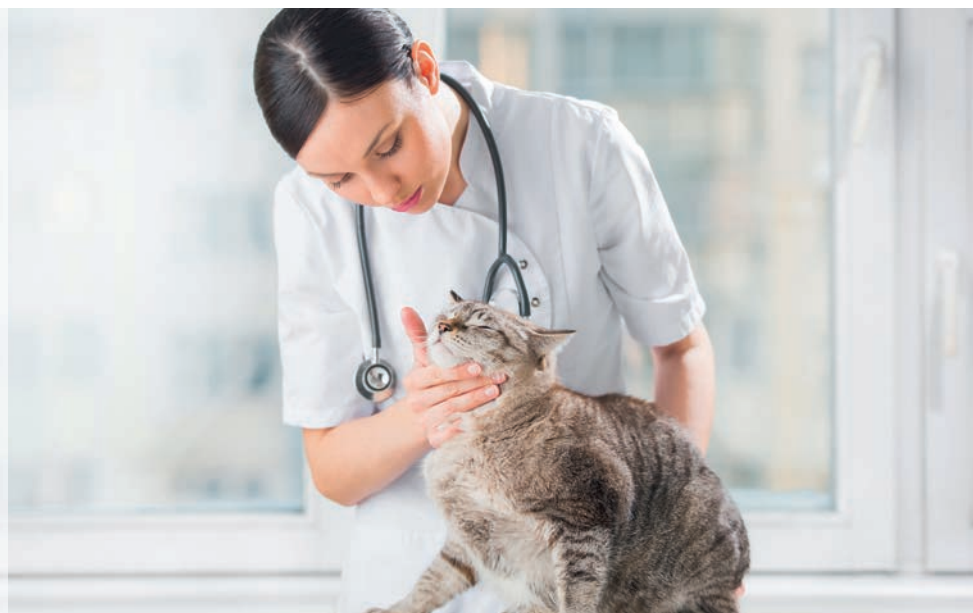
Soluziun duraivla dal problem: La chastraziun

Tschiffar, chastrar e puspè metter en libertad al medem lieu giats daventads selvadis è – tenor las indicaziuns da la Protecziun svizra dals animals – ina metoda da success ch'è renconuschida sin l'entir mund. Uschia occupan ils animals er vinavant lur spazi da viver ed impede-schan l'immigraziun da novs animals che n'èn eventualmain betg chastrads.

La circumstanza che tut ils giats feminins e masculins en la vischnanca – *er ils giats da bains purils ed ils giats da chasa betg destinads a la tratga* – duain vegnir chastrads en quest connex, è d'ina impurtanza centrala per schliar il problem en moda duraivla. Giats da chasa masculins betg chastrads na duain betg pudair ir nuncontrolladain giuadora.

Ord vista da la protecziun dals animals fai senn da sajettar giats singuls ch'èn grevmain bles-sads u nuncurabels e che na pon betg vegnir tschiffads. Sajettar mintga giat daventà selvadi n'è – per ils motivs gia numnads – betg l'emprima opziun. Il giat da chasa daventà selvadi è tenor la lescha chantunala bain er en il Grischun ina spezia d'animals che dastga vegnir sajettata. Dapi l'onn 2007 n'è el dentant betg pli vegnì dà liber per in dals genres da chatscha!

La controlla d'ina populaziun da giats cun agid d'ormons n'è betg sa cumprovada. Ils custs èn auts, il management cumplitgà ed il success intschert.

Niz

Il niz d'ina chastraziun da giats abandonads e daventads selvadis sin l'entir territori communal è multifar:

- La spesezza da la populaziun vegn stabilisada en moda duraivla e schizunt reducida a vista mesauna.
- Animals cun malsognas infectusas ed animals falometers vegnan tschiffads e lura durmentads conform a las prescripziuns davart la protecziun dals animals.
- Il nivel da sanadad general da la populaziun da giats vegn meglierà.
- Per la populaziun restanta e per ils giats da chasa sa reducescha il privel da s'infectar e da trasmetter malsognas da giats grazia a la diminuziun da la spesezza d'animals.
- Per ils animals resulta ina basa da nutriment natirala sufficienta.
- Il stadi da nutriment dals animals sa meglierescha.
- Giats chastrads na vagabundeschan betg uschè lunsch enturn e n'èn perquai betg exponids ad uschè blers privels (accidents da traffic, cumbats da revier, infecciuns e.u.v.).
- La chastraziun gida er a reducir las marcaziuns cun urin. L'urin dals giats spizza e toffa main.
- Las ristgas per l'uman da s'infectar cun in agent patogen zoonotic (p.ex. toxoplasma) po vegnir reducida.

Ristgas

Las ristgas da la chastraziun da giats abandonads e daventads selvadis èn survevaivlas:

- I po dar scumbigls: Giats da chasa vagabundants vegnan tschiffads e chastrads.
- Giattas da chasa gia chastradas vegnan suttamessas anc ina giada ad in'operaziun, sch'ellas n'èn betg marcadadas.
- Chastraziun da giattas purtantas. Questa ristga po vegnir reducida il pli fitg cun chastrar las giattas la fin da l'atun resp. il cumenzament da l'enviern. Durant quest temp n'ha ina giatta er strusch pli giattins ch'èn anc dependents dad ella.

Moda da proceder

Per survegnir en la vischnanca la controlla da giats abandonads e daventads selvadis èsi indispensabel ch'er giats da chasa che van giadora e giats da bains purils sajan chastrads. Sco alternativa sto la possessura u il possessur d'in giat betg chastrà controllar l'animal uschia, ch'el na po betg contribuir a la multiplicaziun da la populaziun da giats daventads selvadis.

Possessuras e possessurs da giats che na prendan betg las mesiras pretendiblas per evitar ch'ils giats sa multipliceschian en moda sproporziunada pon vegnir denunziads dals organs communal tar las autoritads d'execuziun

penala (cf. art. 25 al. 4 da l'ordinaziun federala davart la protecziun dals animals [OPAN]).

Per schliar cun success ed en moda duraivla il problem dals giats sin plaun communal dovri - ultra da las mesiras numnadas - en mintga cas in concept da chastraziun cumplexiv per tut ils giats abandonads e daventads selvadis en la vischnanca. Latiers tutgan ils suandants aspects: planisaziun, acziun da chastraziun, mesiras accompagnantas, intervenziun posteriura e surveglianza. En cas da dumondas stat la societad grischuna per la protecziun dals animals gugent a Vossa disposiziun.

Planisar l'acziun da chastraziun

- Definir sin plaun communal las finamiras concernent las populaziuns da giats daventads selvadis, p.ex.:
 - Controllar la multiplicaziun.
 - Megliar la sanadad.
 - Fixar la populaziun maximala da giats daventads selvadis ch'è supportabla ed uschia tolerabla sin il territori communal.
 - Fixar in termin liant, entaifer il qual las finamiras ston esser ademplidas.
- Fixar las mesiras
 - Infurmar la populaziun.
 - Acziun da chastraziun.
 - Mesiras accompagnantas.
 - Intervenziun posteriura e surveglianza da la populaziun da giats.
- Stgaffir las cundiziuns generalas
 - Acceptanza da las mesiras tar la populaziun da la vischnanca.
 - Acceptanza da las mesiras tar las personas pertutgadas directamain che nutreschan e «tgiran» ils giats.
 - Acceptanza da las mesiras tar ils giasts en destinaziuns turisticas.

- Planisar il preventiv
 - Custs da material.
 - Custs per l'acziun da tschiffar ils giats.
 - Custs da la veterinaria u dal veterinari (controllas clinicas e serologicas, chastraziun).
 - Custs per las gidantras ed ils gidanters e.u.v.
 - Custs per mesiras d'intervenziuns posteriusas e monitoring.

- Planisar l'acziun

Qua stoi vegnir resguardà ch'i sa tracta d'animals timids che pon savens vegnir tschiffads mo cun fadia.

 - Planisar ils termins da l'acziun (da preferenza l'october fin il schaner).
 - Nominar ed infurmar las gidantras ed ils gidanters.
 - Contactar ils furniturs da chasets resp. chabgias per tschiffar ils giats (p.ex. pensiuns d'animals, veterinarias e veterinaris, societads per la protecziun dals animals).
 - Engaschar in'experta u in expert che surveglia l'acziun e l'intervenziun posteriura.
 - Nominar ina veterinaria u in veterinari che fa las controllas, las chastraziuns e.u.v.
 - Recrutar persunas che tschiffan ils giats.
 - Infurmar las persunas che pavlan regularmain ils animals resp. che han contact cun ils animals.
 - Contactar persunas privatas ed organisaziuns d'intermediaziun (p.ex. pensiuns d'animals) che pon surpigliar animal giuvens.
 - Nominar ina persuna ch'è «responsabla» per ils giats en la vischnanca (p.ex. in lavurer communal u in'otra persuna interessada ed engaschada en la vischnanca) e definir sias incumbensas.
 - Far pront chasets resp. chabgias per tschiffar ils giats, estgas, in lectur da microchips e.u.v.

- Garantir a temp la comunicaziun da las mesiras e dal plan da termins
 - Infurmar las possessuras ed ils possessurs da giats.
 - Infurmar las persunas che «tgiran» ils giats (persunas en la vischnanca che pavlan ils giats daventads selvadis).
 - Infurmar la publicitad.
 - Infurmar las pensiuns d'animals sco er las veterinarias ed ils veterinaris en la regiun.
 - Infurmar las organisaziuns per la protecziun dals animals (p.ex. societad grischuna per la protecziun dals animals, organisaziuns localas).

Realisar l'acziun da chastraziun

- Preparar e plazzar las traplas da giats. Clamar spezialistas u spezialists en cas da giats fitg resistents a traplas.
- Tschiffar ils giats. (Quai po durar pliras emnas. Per che l'acziun haja success, èsi dentant impurtant che **tut** ils giats vegnian tschiffads.)
- Zavarar ils giats da chasa dals giats daventads selvadis.
- Purtar ils giats daventads selvadis tar la veterinaria u il veterinari. (Returnar ils giats da chasa a la possessura u al possessur.)
- Mesiras da la veterinaria u dal veterinari
 - Identifitgar ils animals. (È avant maun in chip? Hai autras caracteristicas sco cularins e.u.v.?)
 - Controlla clinica da la sanadad.
 - Ev. test per eruir agents patogens (leucosa, FIV, auter).
 - Durmentar giattins sutsvilupads e giats cun defurmaziuns, giats malsauns e falombers, giats che portan agents patogens.
 - Svermar e chastrar ils giats sauns ed als marcar visiblamain, per ch'els vegnian identifitgads tar acziuns da chastraziun posteriuras (p.ex. incisiun u fora en l'ureglia, microchip).
- Manar enavos ils giats chastrads al lieu da tschiffada, uschespert ch'els èn sa revegnids da la narcosa da chastraziun.
- Laschar liber ils giats en in lieu protegi.
- Surdar giattins sauns e socialisabels (a personas privatas u a pensiuns d'animals).

Mesiras accompagnantas

- Supplitgar tut las possessuras e tut ils possessurs d'animals da laschar chastrar lur giats che van giadora (excepziun: giattas destinadas a la tratga intenziunada). **En spezial las puras ed ils purs duain vegnir intimads da sa participar a l'acziun.**

A tgi che vuless laschar chastrar ses giat, ma n'è betg en cas da surpigliar tut ils custs, poi vegnir fatg attent che differentas associaziuns sustegnan questa mesira cun donaziuns. Premess vegn che las vischnancas sa participeschian proporziunalmain als custs.

- Supplitgar las possessuras ed ils possessurs da giats da serrar en a chasa ils agens giats durant l'acziun da tschiffada u da procurar ch'ils giats sajan marcads cleramain (p.ex. microchip; cularin cun indicaziuns davart la possessura u il possessur).

Intervenziun posteriura e surveglianza

Per garantir la durabilitad da l'acziun da chastraziun sto vegnir dada in'attenziun speziala ad ina clera intervenziun posteriura ed ad in monitoring adequat. Da resguardar èn ils suandants aspects:

- Appellar las possessuras ed ils possessurs da chauns e da giats d'evitar la pavlada passiva da giats vagabundants, tras quai ch'ils agens animals vegnan pavlads mo en chasa.
- Permetter a persunas privatas da pavar giats en la vischnanca mo en convegnientscha cun la persuna responsabla per ils giats.
- Endrizzar l'enviern ina piazza da pavar tgirada da la vischnanca, per che la persuna responsabla per ils giats possa survegliar la populaziun da giats abandonads e daventads selvadis e percorscher a temp eventuals giats novs.
- Appellar la populaziun d'annunziar giats abandonads e daventads selvadis als organs communs resp. a la persuna responsabla per ils giats, per ch'ils giats possian vegnir identifitgads.
- Chastrar immediatamain giats novs e tractar u durmentar animals fitg malsaus en la populaziun da giats abandonads e daventads selvadis.

Chaset u chabgia per tschiffar giats daventads selvadis

Lescha da vischnancas dal chantun Grischun (DG 175.050)

Art. 2 Autonomia communal

- ¹ En in sectur spezial è la vischnanca autonoma, sch'il dretg chantunal na regla betg definitiva-main quest sectur, mabain al surlascha a la vischnanca per al reglar dal tuttafatg u per part e la conceda ina libertad da decider relativamain considerabla en quest connex.
- ² En il rom da sia autonomia è la vischnanca libra areguard la legislaziun ed areguard l'adminis-traziun.

Art. 3 Incumbensas

- ¹ Las vischnancas exequeschan las incumbensas che resultan per il bainstar public e che na vegnan betg ademplidas unicamain da la confederaziun u dal chantun. Ellas promovon il svilup cultural, social ed economic e relaschan las disposiziuns legalas necessarias.
- ² En il rom da la collavuraziun intercommunal transcunfinala èn las vischnancas autorisadas da far – en chaussas localas – contracts cun vischnancas vischinas extrachantunales ed estras. Quests contracts ston vegnir communitgads a la regenza.

Lescha chantunala davart ils fatgs veterinars (DG 914.000)

Art. 67 Animals senza patruna u senza patrun u animals fugids

- ¹ Animals senza patruna u senza patrun ed animals fugids ston vegnir prendids en salv dals organs communalas e surdads a la possessura u al possessur. Las expensas per pavlar e per collocar l'animal, las expensas per retschertgas sco er tut las ulteriuras spesas ston vegnir surpigliadas da la possessura u dal possessur d'animals.
- ² Sche la possessura u sch'il possessur d'animals na po betg vegnir erui entaifer in termin adequat, vegn l'animal – sin ordinaziun da la vischnanca – collocà en in lieu adattà. Sche la possessura u sch'il possessur na po betg vegnir erui, van ils custs a quint da la vischnanca.
- ³ Sche l'animal na po vegnir collocà nagliur, vegn el mazzà. La possessura u il possessur n'ha nagin dretg d'indemnisaziun.

Ordinaziun davart il post per annunziar animals sparids e chattads

Art. 1

¹ La presidenta communal u il president communal ha la cumpetenzza da retschaiver l'annunzia d'animals chattads.

² Las annunzias da chat ston vegnir communitgadas al post chantunal d'annunzia.

Art. 2

¹ L'uffizi da veterinari dal chantun Grischun è il post chantunal per annunziar animals sparids e chattads.

² Las annunzias ch'èn vegnidadas communitgadas ston vegnir rimnadas e rendidas accessiblas commensuradamain a la publicitad.

Lescha chantunala da chatscha (DG 740.000)

Art. 9 Spezias permessas

¹ Sco spezias permessas valan:

- a) a la chatscha auta: il tshiev, il chavriel, il chamutsch, il portg selvadi, la muntanella, la vulp ed il tais;
- b) a la chatscha bassa: la lieur brina, la lieur alva, la vulp, il tais, la fiergna nobla e la fiergna alva, il giat daventà selvadi, il cot selvadi pitschen, l'urblauna, il tidun, la columba tirca, la columba da chasa daventada selvadia, il corv grond, il corv nair, il corv grisch, la giazla, la sgragia, la pernisch d'aua, il cormoran e l'anda selvadia;
- c) a la chatscha da guetta ed a la chatscha cun traplas: la vulp, il tais, la fiergna nobla e la fiergna alva, il giat daventà selvadi.

² La regenza po amplifitgar u reducir la glista da las spezias permessas. Ella fixescha en las prescripziuns da chatscha tge animals che dastgan vegnir sajettads. Ella regla la protecziun dals animals-mamma e dals animals giuvens.

Lescha federala davart la protecziun dals animals (CS 455)

Art. 1 Intent

L'intent da questa lescha è quel da proteger la dignitad ed il bainesser da l'animal.

Art. 4 Principis

¹ Tgi che s'occupa d'animals, sto:

- a) tegnair quint il meglier pussaivel da lur basegns; e
- b) procurar per lur bainesser, uschenavant che l'intent da lur utilisaziun permetta quai.

² Nagin na dastga chaschunar nungiustificadamain dolurs, suffrientschas u donns ad in animal, tementar l'animal u betg resguardar sia dignitad en in'otra moda. Igl è scumandà da maltractar, da negliger u da stanclentar animals nunnecessariamain.

³ Il cussegl federal scumonda ulteriuras praticas vi d'animals, sche quellas violeschan lur dignitad.

Ordinaziun federala davart la protecziun dals animals (CS 455.1)

Art. 16 Acziuns scumandadas tar tut las spezias d'animals

¹ Igl è scumandà da maltractar, da negliger u da stanclentar animals nunnecessariamain.

² En spezial èsi scumandà:

- f) da bandunar u da laschar enavos in animal cun l'intenziun da sa deliberar da tal;

Art. 25 Tratga d'animals. Principis

⁴ Il possessur d'animals sto prender las mesiras pretendiblas per evitar ch'ils animals sa multiplicheschian en moda sproporziunada.

Cudesch civil svizzer (CS 210)

Art. 719 Animals senza patrun

- ¹ Animals pigliads èn senza patrun, sch'els sa delibereschan puspè, nun che lur patrun als persequiteschia immediatamain e nuninterruttamain ed als provia da puspè pigliar.
- ² Animals dumestitgads èn senza patrun, uschespert ch'els daventan puspè selvadis e na returnan betg pli tar lur patrun.
- ³ Pievels d'avieuls n'èn betg senza patrun sch'els sgulan sin terren ester.

Art. 720a Chats

b. En cas d'animals

- ¹ Tgi che chatta in animal pers, sto – cun resalva da l'artitgel 720 alinea 3 – communitgar quai al proprietari, e, sch'el n'enconuscha betg quel, annunziar il chat.
- ² Ils chantuns designeschan il post, nua ch'il chat sto vegnir annunzià.

Art. 722 Acquisiziun da proprietad, restituziun

- ¹ Tgi che ademplescha sias obligaziuns da chattader, acquista la proprietad da la chaussa, suenter ch'il proprietari n'ha betg pudì vegnir erui entaifer 5 onns dapi la publicaziun u dapi l'annunzia.
- ^{1bis} En cas d'animals che vegnan tegnids en il sectur chasan e che na vegnan betg tegnids per intents da facultad u per intents da gudogn, importa il termin 2 mais.
- ^{1ter} Sch'il chattader confida l'animal ad ina pensiun d'animals cun la voluntad da renunziar definitivamain a la proprietad da quel, po la pensiun d'animals disponer libramain da l'animal 2 mais suenter che quel è vegnì confidà ad ella.
- ² Sche la chaussa vegn restituida, ha il chattader il dretg da survegnir ina indemniziun per tut las expensas sco er ina recumpensa adeguata.
- ³ Sch'ina chaussa vegn chattada en ina chasa abitada u en in institut che serva al diever u al traffic public, vegn il patrun-chasa, il locatari u l'institut resguardà sco chattader, senza ch'els hajan dentant il dretg d'ina recumpensa al chattader.

Contact

Organisaziun	Servetschs	Adressa
Societad grischuna per la protecziun dals animals	Cussegliaziun tar la planisaziun e la realisaziun d'acziuns da chastraziun Cofinanziaziun da chastraziuns da giats da possessurs basegnus	081 252 55 66 info@tierschutz-gr.ch www.tierschutz-gr.ch
Veterinarias e veterinaris en la regiun	Cussegliaziun, controlla e chastraziun da giats	Adressas vesair cudeschs d'adressas
Pensiu d'animals Arche, Cuira	Recepziun ed intermediaziun da giats giuvens socialisabels Emprest da chasets resp. chabgias per tschiffar giats	081 353 19 29 info@tierheim-chur.ch www.tierheim-chur.ch
Pensiu da chauns, Ramosch	Recepziun ed intermediaziun da giats giuvens socialisabels	081 866 32 51 info@plandamuglin.ch www.plandamuglin.ch
NetAP – Network for Animal Protection	Emprest da chasets resp. chabgias per tschiffar giats Cussegliaziun tar la planisaziun e la realisaziun d'acziuns da chastraziun Organisaziun d'acziuns da chastraziun da giats	044 202 68 68 info@netap.ch www.netap.ch
Quatter pattas Fundaziun per la protecziun dals animals	Emprest da chasets resp. chabgias per tschiffar giats Cussegliaziun tar la planisaziun e la realisaziun d'acziuns da chastraziun Organisaziun d'acziuns da chastraziun da giats	043 311 80 90 office@vier-pfoten.ch www.vier-pfoten.ch
Uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals dal Grischun (USVA)	Infurmaziuns spezializadas Execuziun da la legislaziun	081 257 24 02 info@alt.gr.ch www.alt.gr.ch

Litteratura/ulteriurs documents

Lerch-Leemann C. (1997):

Bestandsregulierung bei Katzen. En: Das Buch vom Tierschutz. Edì da H.H. Sambraus ed A. Steiger. Stuttgart: Ferdinand Enke. S. 791 – 795.

Loss Scott R., Will Tom & Marra Peter P.:

The impact of free-ranging domestic cats on wildlife of the United States
(Nature Communications, 4:1396; 2013)

Marti-Jilg, A.:

Kastration statt Erschiessen (Katzen Magazin 1/07)

Waiblinger, Dr. E.:

Katzen kastrieren statt töten (fegl d'infurmaziun da la Protecziun svizra dals animals).
www.tierschutz.com.

Graubündner Tierschutzverein

Lindenquai 10, Postfach 714, 7002 Chur, www.tierschutz-gr.ch

Amt für Lebensmittelsicherheit und Tiergesundheit Graubünden

Uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals dal Grischun

Ufficio per la sicurezza delle derrate alimentari e la salute degli animali dei Grigioni

Planaterrastrasse 11, 7000 Chur